

שיעור לו

שם: נוסח ברכות התפלה וסידורן. (א) ברוך אתה .. נוסח הוידוי.. עושה שלום וכו'.

נוסח ברכות התפלה וסידורן (א) ברוך אתה יי' אלקינו ואלקי אבותינו אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב האל הגדול הגבור והנורא וכו' (ב) אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע (מוריד הטל) (משיב הרוח ומוריד הגשם) מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים וכו' (ג) אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה ברוך אתה יי' האל הקדוש (ד) אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה וחננו מאתך דעה חכמה ובינה והשכל ברוך אתה יי' חונן הדעת (ה) השיבנו אבינו לתורתך ודבקנו במצותיך וקרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך ברוך אתה יי' הרוצה בתשובה (ו) סלח לנו אבינו כי חטאנו מחול לנו מלכנו כי פשענו לך כי אל טוב וסלח אתה ברוך אתה יי' חנון המרבה לסלוח (ז) ראה נא בענינו וריבה ריבנו ודון דיננו ומהר לגאלנו כי אל מלך גואל חזק אתה ברוך אתה יי' גואל ישראל (ח) רפאנו יי' אלקינו ונרפא הושיענו ונושעה כי תהלתנו אתה והעלה רפואה שלימה לכל תחלואינו כי אל רופא ורחמן אתה ברוך אתה יי' רופא חולי עמו ישראל (ט) ברכנו יי' אלקינו בכל מעשה ידינו וברך את שנותינו ותן (טל ומטר ל) ברכה על כל פני האדמה ושבע את העולם מברכותיך ורוה פני תבל ברוך אתה יי' מברך השנים (י) תקע בשופר גדול לחירותנו ושא נס לקבץ את כל גלותינו מארבע כנפות כל הארץ לארצנו ברוך אתה יי' מקבץ נדחי עמו ישראל (יא) השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחילה והסר ממנו יגון ואנחה ומלוך עלינו אתה לבדך בחסד וברחמים בצדק ובמשפט ברוך אתה יי' מלך אוהב צדקה ומשפט (יב) למלשינים אל תהי תקוה וכל האפיקורוסין כולם כרגע יאבדו ומלכות זדון תעקר ותשבר במהרה בימנו ברוך אתה יי' שובר רשעים ומכניע זדים (יג) על החסידים ועל הצדיקים ועל גרי הצדק ועל שארית עמך בית ישראל יהמו רחמיו יי' אלקינו ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת וכו' (יד) תשכון בתוך ירושלים עירך כאשר דברת ובנה אותה בנין עולם במהרה בימנו ברוך אתה יי' בונה ירושלים (טו) את צמח דוד במהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך ברוך אתה יי' מצמיח קרן ישועה (טז) שמע קולנו יי' אלקינו וחוס ורחם עלינו וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו מלכנו ריקם אל תשיבנו כי אתה שומע וכו' (יז) רצה יי' אלקינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם וכו' ברוך אתה יי' המחזיר שכינתו לציון (יח) מודים אנחנו לך שאתה הוא יי' אלקינו ואלקי אבותינו צור חיינו ומגן ישענו אתה לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו וכו' (יט) שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל עמך וברכנו כולנו ממאור פניך נתת לנו יי' אלקינו תורה וחיים אהבה וכו'

בימות החמה אומר בברכה שניה רב להושיע מוריד הטל מכלכל חיים בחסד וכו' ומברך ברכה תשיעית בנוסח זה ברכנו יי' אלקינו בכל מעשה ידינו וברך את שנתנו בטללי רצון ברכה ונדבה כשנים הטובות ברוך אתה יי' מברך השנים בליל מוצאי שבת ובמוצאי יום הכפורים ובמוצאי ימים טובים מברך ברכה רביעית בנוסח זה אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה אתה הבדלת בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה כשם שהבדלת בין קדש לחול כן

פדנו והצילנו מכל מיני משחית ומכל מיני פורעניות המתרגשות לבא בעולם ושמרנו מן הכל וחנונו מאתך וכו' בראשי חדשים ובחולו של מועד מוסיף בברכת י"ז בערבית ושחרית ומנחה ומברך אותה בנוסח זה רצה יי' אלקינו וכו' עד עבודת ישראל עמך אלקינו ואלקי אבותינו יעלה ויבא וכו' ותחזינה עינינו וכו' ובחולו של מועד אומר ביום מקרא קדש הזה ביום מועד חג המצות הזה או ביום מועד חג השבועות הזה או ביום מועד חג הסוכות הזה ביום תענית מברך היחיד ברכת י"ו בנוסח זה שמע קולנו יי' אלקינו חוס ורחם עלינו וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו מלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו עננו אבינו עננו ביום צום תעניתנו כי בצרה גדולה אנחנו אל תסתר פניך ממנו ואל תעלם אזנך משמוע בקשתנו והיה קרוב לשוענו טרם נקרא ואתה תענה נדבר ואתה תשמע כדבר שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע כי אתה שומע תפלת כל פה ברוך אתה יי' שומע תפלה ושליח צבור אומר נוסח זה ברכה בפני עצמה אחר ברכה שביעית אומר עננו וכו' עד כי אל עונה בעת צרה פודה ומציל בכל עת צרה וצוקה ברוך אתה יי' העונה בעת צרה בתשעה באב מברך ברכת ארבע עשרה בנוסח זה רחם יי' עלינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך העיר האבלה החרבה השוממה הנתונה ביד זרים היושבת וראש לה חפוי כאשה עקרה שלא ילדה ויבלעוה לגיונות ויירשוה עובדי פסילים ויתנו נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ על כן ציון במרר במר תבכה וירושלים תתן קולה לבי לבי על חלליהם מעי מעי על הרוגיהם ראה יי' והביטה וראה שוממותיה ונחמנה כי באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה ככתוב ואני אהיה לה נאם יי' חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה ברוך אתה יי' בונה ירושלים בפורים מברך ברכת שמנה עשרה בנוסח זה מודים אנחנו לך שאתה הוא יי' אלקינו על חיינו המסורים בידך על נשמותינו הפקודות לך על נסיך שבכל יום ויום ועל נפלאותיך שבכל עת כו' על הנסים ועל הגבורות ועל התשועות וכו' ועל כולם יי' אלקינו אנו מודים לך הטוב כי לא כלו וכו' בחנוכה מברך ברכה זו בנוסח זה מודים אנחנו לך כו' עד ועל נפלאותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים על הנסים כו' עד ואחר כך באו בניך וכו' שליח צבור מברך לעולם ברכה שלישית בנוסח זה נקדישך ונמליכך ונשלש לך קדושה משולשת כדבר האמור על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש יי' צבאות מלא כל הארץ כבודו וגדלו מלא עולם ומשרתיו שואלים איה מקום כבודו להעריצו לעומתם משבחים ואומרים ברוך כבוד יי' ממקומו ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך מתי תמלוך בציון בחיינו ובימינו תשכון תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים עירך לדור ודור לנצח נצחים ועינינו תראינה במלכות עוזך כדבר האמור בדברי קדשך על ידי דוד משיח צדקך ימלוך יי' לעולם אלקיך ציון לדור ודור הללויה לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש ושבחך אלקינו מפנינו לא ימוש כי אל מלך גדול וקדוש אתה ברוך אתה יי' האל הקדוש בעת ששליח ציבור אומר בברכה זו וקרא זה אל זה כל העם עונין קדוש קדוש קדוש וכו' וכשהוא אומר איה מקום כבודו כל העם עונין משבחים ואומרים ברוך כו' וכשהוא אומר בחיינו ובימינו כל העם עונין אמן וכשהוא אומר על ידי דוד משיח צדקך כל העם אומרים ימלוך יי' לעולם וכל אלו הדברים שעונין הצבור הוא קורא עמהן ולא יגביה קולו בעת שהן עונין עמו ואחד היחיד ואחד הש"ץ בעשרה ימים שמראש השנה עד יום הכפורים אומר בסוף ברכה זו כאמור ויגבה יי' צבאות במשפט והאל הקדוש

נקדש בצדקה ברוך אתה יי' המלך הקדוש שליח ציבור אומר קדיש לעולם קודם כל תפלה ואחר כל תפלה ואחר שאומר סדר היום בכל עת שיאמר סדר היום יתחנן מעט ויאמר קדיש וכשישלים לקרות בתורה ובכל עת שיתחנן ברברי בדברי תחנונים כשיגמור תחנוניו יאמר קדיש :

נוסח הקדיש יתגדל ויתקדש שמים רבא בעלמא דברא כרעותיה וימליך מלכותיה ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה ויפרוק עמיה בחייכון וביומיכון ובחייהון דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן יהא שמים רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי יתברך וכו' בעת שיאמר שליח ציבור יתגדל ויתקדש שמים רבא כל העם עונין אמן ובעת שהוא אומר תחלה ואמרו אמן כל העם עונין אמן יהא שמים רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי ומצות חכמים הראשונים לענות אמן יהא שמים רבא מברך בכל כחו של אדם וכשהוא אומר יתברך כל העם עונין אמן וכשהוא אומר בריך הוא כל העם עונין אמן וכשהוא אומר בסוף ואמרו אמן כל העם עונין אמן וכסדר הזה עונין בכל קדיש וקדיש בתרא כל קדיש שאומר שליח ציבור אחר שגומר התפלה שאינו אומר אחריו כלום אלא כל העם שומעין אותו ונפטרינן נהגו העם להוסיף בסופו נוסחא זו תתקבל צלותהון ותתעבד בעותהון וצלותהון ובעותהון דכל בית ישראל קדם אבוהון דבשמיא יהא שלמא רבא וסייעתא ופורקנא משמיא עליכון ועלנא ועל קהלהון דישאל ואמרו אמן עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל אמן קדיש דרבנן כל עשרה מישראל או יתר שעוסקין בתלמוד תורה שעל פה ואפילו במדרשות או בהגדות כשהן מסיימין אומר אחד מהן קדיש בנוסח זה יתגדל ויתקדש שמים רבא דעתיד לחדתא עלמא ולאחייא מתייא ולמיפרק חייא ולמיבני קרתא דירושלם ולשכללא היכלא קדישא ולמיעקר פולחנא נוכראה מן ארעא ולאטבא פולחנא דשמיא לאתריה בזיויה ויחודיה וימליך מלכותיה וכו' עד ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן על רבנן ועל תלמידיהון ועל תמידי תלמידיהון דעסקין באורייתא די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר יהא להון ולכון חינא וחסדא ורחמי וסייעתא ורווחא מקדם אבוהון דבשמיא ואמרו אמן יהא שלמא וכו' וזהו הנקרא קדיש דרבנן

מנהגנו להתחנן בנפילת פנים בדברים ופסוקים אלו פעמים בכולן ופעמים במקצתן לפיכך אני כורע ומשתחוה ומתחנן לפניך אדון העולם אלקי האלקים ואדוני האדונים כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים יי' שמעה יי' סלחה יי' הקשיבה ועשה אל תאחר מה נאמר לפניך השם מה נדבר ומה נצטדק חטאנו עוינו והרשענו ומרדנו וסרנו ממצותיך וממשפטיך לך יי' הצדקה ולנו בשת הפנים הושחרו פנינו מפני חטאתינו ונכפפה קומתנו מפני אשמותינו אין לנו פה להשיב ולא מצח להרים ראש אלקי בושתי ונכלמתי להרים אלקי פני אליך כי עוונותינו רבו עד למעלה ראש ואשמתנו גדלה עד לשמים אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה למען שמך והושיענו כמו שהבטחתנו על ידי נביאך למען שמי אאריך אפי ותהלתי אחטם לך לבלתי הכריתך לא למענכם אני עושה בית ישראל כי אם לשם קדשי אשר חללתם בגוים אשר באתם שם לא לנו יי' לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך למה יאמרו הגוים איה נא אלקיהם אנא יי' אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה

ממצרים ועד הנה וסלחת לעוננו כי רב הוא יי' שמעה יי' סלחה יי'
הקשיבה ועשה ואל תאחר למענך אלקי כי שמך נקרא על עירך ועל
עמך

נהגו העם להתחנן אחר נפילת פנים כשמגביה פניו מן הקרקע
בפסוקים אלו ואנחנו לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו זכר
רחמיך יי' וחסדיך כי מעולם המה אל תזכור לנו עונות ראשונים
מהר יקדמונו רחמיך כי דלוננו מאד קומה עזרתה לנו ופדנו למען
חסדך יהי חסדך יי' עלינו כאשר יחלנו לך אם עונות תשמר יה יי'
מי יעמוד כי עמך הסליחה למען תורא יי' הושיעה המלך יעננו
ביום קראנו כי הוא ידע יצרנו זכור כי עפר אנחנו עזרנו אלקי ישענו
על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך וכן נהגו
העם להתחנן אחר סדר היום בתחנונים אלו יי' אלקי אברהם יצחק
וישראל אבותינו שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות לבב עמך והכן
לבבם אליך והוא רחום יכפר עון וגו' כי אתה יי' טוב וסלח ורב
חסד לכל קוראיך צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת מי אל כמוך
נושא עון ועובר על פשע ישוב ירחמנו יכבוש עוונותינו וגו' ברוך
יי' יום יום יעמס לנו האל ישועתנו סלה יי' צבאות עמנו משגב לנו
אלקי יעקב סלה יי' צבאות אשרי אדם בוטח בך ברוך אדוננו ברוך
בוראנו ברוך שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת
אמת על ידי משה רבינו וחיי עולם נטע בתוכנו הרחמן יפתח לבנו
לתלמוד תורתו ויתן בלבנו אהבתו ויראתו ותורתו לעשות רצונו
ולעובדו בלבב שלם ובנפש חפצה למען לא ניגע לריק ולא נלד
לבהלה כן יהי רצון ורחמים מלפניך יי' אלקינו שנחיה לשמור
חקיך בעולם הזה ולימות המשיח כדי שנזכה ונירש טוב לחיי
העולם הבא למען יזמרך כבוד ולא ידום יי' אלקי לעולם אודך יהיו
לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי' צורי וגואלי נהגו מקצת העם
לקרוא בכל יום אחר תחנונים אלו שיר מזמור שהיו הלויים אומרים
בבית המקדש באותו היום וקורין לדוד אליך יי' נפשי אשא כל
המזמור וקורין אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים
מרבים שלום וכו' אין כאלקינו אין כאדוננו אין כמלכנו אין
כמושיענו מי כאלקינו מי כאדוננו מי כמלכנו מי כמושיענו נודה
לאלקינו נודה לאדוננו נודה למלכנו אתה הוא מושיענו אתה הוא
אלקינו אתה הוא אדוננו אתה הוא מלכנו אתה הוא מושיענו אתה
תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד אך צדיקים יודו לשמך
ישבו ישרים את פניך ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך
יי' כי כל העמים ילכו איש בשם אלקיו ואנחנו נלך בשם יי' יי'
אלקינו לעולם ועד

בבר אמרנו בספר הזה שבימי השבתות וימים טובים מתפלל
אדם בכל תפלה שבע ברכות שלש ראשונות ושלש אחרונות
וברכה אחת אמצעית מעין היום ובראש השנה וביום הכפורים של
יובל מתפלל באמצע שלש ברכות ובתפלת מוסף בלבד ונמצא
מתפלל במוסף בשני ימים אלו תשע ברכות ובמוסף ראש חדש
ובמוסף חולו של מועד מתפלל שבע שלש ראשונות ושלש
אחרונות וברכה אחת באמצע :

וזהו נוסח כל הברכות האמצעיות ברכה אמצעית של לילי שבת
אתה קדשת את יום השביעי לשמך תכלית מעשה שמים
וארץ וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים כאמור ויברך
אלקים את יום השביעי ויקדש אותו וגו' אלקינו ואלקי אבותינו
רצה נא במנוחתנו וכו' ברכה אמצעית של יוצר ישמח משה במתנת
חלקו כי עבד נאמן קראת לו כליל תפארת בראשו נתת בעמדו

לפניך על הר סיני הוריד בידו שני לוחות אבנים וכתוב בהן שמירת שבת וכן כתוב בתורתך ושמרו בני ישראל וכו' ישמחו במלכותך שומרי שבת קוראי עונג עם מקדשי שביעי אלקינו ואלקי אבותינו רצה נא במנוחתנו כו' עד ברוך אתה יי' מקדש השבת ברכה אמצעית של מוסף שבת למשה צוית על הר סיני מצות שבת שמור וזכור ובו צויתנו יי' אלקינו להקריב לך קרבן מוסף כראוי יהי רצון מלפניך יי' אלקינו שתעלנו לארצנו וכו' ואת מוסף יום המנוח הזה נעשה ונקריב כו' עד על ידי משה עבדך ולא נתתו מלכנו לגויי הארצות ולא הנחלתנו מלכנו לעובדי אלילים גם במנוחתו לא ישכנו ערלים לבית ישראל נתתו זרע ישורון אשר בם בחרת חמדת ימים אותו קראת אלקינו ואלקי אבותינו רצה נא במנוחתנו כו' עד ברוך אתה יי' מקדש השבת ברכה אמצעית של מנחת שבת אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ עטרת תהלה ועטרת ישועה לעמך נתת אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובניו ינוחו בו מנוחה שלימה שאתה רוצה בה יכירו בניך וידעו כי מאתך היא מנוחתם תנחילנו אבינו ואל תהי צרה ויגון ביום מנוחתנו אלקינו ואלקי אבותינו וכו'

ברכה אמצעית של מוסף ר"ח ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם להיותם מקריבים לפניך זבחי רצון ושעירי חטאת לכפר בעדם זכרון לכולם יהיו תשועת נפשם מיד שונא מזבח חדש בציון תכין ועולת ראש חדש נעלה עליו שירי דוד נשמע בעירך האמורים לפני מזבחך אהבת עולם תביא להם וברית אבות לבנים תזכור אלקינו ואלקי אבותינו מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו יהי רצון מלפניך יי' אלקינו שתעלנו לארצנו ואת מוסף יום ראש החדש הזה כו' עד על ידי משה עבדך יהי רצון מלפניך יי' אלקינו ואלקי אבותינו שתחדש עלינו את ראש החדש הזה לטובה ולברכה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ויהי ראש החדש הזה קץ וסוף לכל חטאתינו וצרותינו תחלה וראש לפדות נפשנו כי בעמך ישראל מכל האומות בחרת וראשי חדשים להם נתת ברוך אתה יי' מקדש ישראל וראשי חדשים ברכה אמצעית ממוסף ראש חדש שחל להיות בשבת אתה יצרת עולמך מקדם כלית מלאכתך ביום השביעי בחרת בנו מכל העמים ורצית בנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבנתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת ותתן לנו יי' אלקינו שבתות למנוחה ויום ראש חדש הזה לכפר בעדנו שחטאנו לפניך ומפני חטאינו וכו' עד ומוספים כהלכתן ואת מוספי יום המנוח הזה ויום ראש החדש הזה נעשה ונקריב את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך יהי רצון מלפניך יי' אלקינו ואלקי אבותינו שתחדש וכו' עד לפדות נפשנו רצה נא במנוחתנו וקדשנו במצותיך כו' עד וינוחו בם כל ישראל אוהבי שמך ברוך אתה יי' מקדש השבת וישראל וראשי חדשים

ברכה אמצעית של יום טוב של פסח ערבית שחרית ומנחה אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבנתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת ותתן לנו יי' אלקינו מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום טוב מקרא קדש הזה את יום חג המצות הזה זמן חירותנו באהבה זכר ליציאת מצרים אלקינו ואלקי אבותינו יעלה ויבא כו' והשיאנו יי' אלקינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום כאשר אמרת ורצית לברכנו כן תברכנו סלה ותן חלקנו בתורתך

ושמח נפשנו בישועתך וכו' ברוך אתה יי' מקדש ישראל והזמנים ברכה אמצעית ממוסף הפסח אתה בחרתנו מכל העמים כו' עד זכר ליציאת מצרים ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו ואין אנו יכולין לעלות להראות ולהשתחוות לפניך בבית בחירתך בנוה הדרך בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו מפני היד שנשתלחה במקדשך יהי רצון מלפניך יי' אלקינו שתשוב ותרחם עליו ועלינו ברחמיך הרבים ותקבץ פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן ואת מוסף יום טוב מקרא קדש הזה יום חג המצות הזה נעשה ונקריב לפניך כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מלך רחמן רחם עלינו וכו' והשיאנו וכו' ברוך אתה יי' מקדש ישראל והזמנים

ובנוסח הזה הוא מתפלל בחג שבועות ובחג הסוכות בלא חסרון ובלא יתר אלא שבחג השבועות הוא אומר את יום טוב מקרא קדש הזה את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתנו באהבה זכר ליציאת מצרים ובמוסף הוא אומר ואת מוסף יום טוב מקרא קדש הזה יום חג השבועות הזה וכן בסוכות הוא אומר את יום טוב מקרא קדש הזה יום חג הסוכות הזה זמן שמחתנו באהבה וכו' ובשמיני עצרת אומר את יום טוב מקרא קדש הזה את יום חג שמיני עצרת הזה זמן שמחתנו כו' וכן במוסף אומר ואת מוסף יום טוב מקרא קדש הזה יום חג שמיני כו' ואם חל יום טוב להיות בשבת אומר אתה בחרתנו כו' עד ותתן לנו יי' אלקינו שבתות למנוחה מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום המנוח הזה ואת יום טוב מקרא קדש הזה את יום פלוני כו' וכן במוסף אומר ואת מוספי יום המנוח הזה כו' ועל דרך זו הוא מזכיר השבת בראש השנה וביום הכפורים אם חלו להיות בשבת בין בשאר תפלות בין במוסף וחותם בכל התפלות של שלש רגלים מקדש השבת וישראל והזמנים ובראש השנה חותם מלך על כל הארץ מקדש השבת וישראל ויום הזכרון וביום הכפורים מלך על כל הארץ מקדש השבת וישראל ויום הכפורים

ראש השנה נהגו רוב העם מראש השנה ועד יום הכפורים להוסיף בכל תפלה בעשרת הימים בברכה ראשונה מוסיפים זכרנו לחיים כו' ברוך אתה יי' מגן אברהם ומוסיפין בברכה שנייה מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו ברחמים ברוך אתה יי' מחיה המתים ומוסיפין בברכת יי' ח זכור רחמיך וכו' ובברכה אחרונה מוסיפין ובספר חיים וכו' ובתפלת נעילה של יום הצום אומר בברכה זכרנו לחיים חתמנו וכל אלו התוספות מנהג מקומות ויש מקומות שנהגו שלא יוסיפו דבר

מנהג פשוט שמברכין ברכה שלישית בנוסח זה בשני ימים של ראש השנה בכל תפלה ותפלה מארבע התפלות וכן נהגו מקצת לברך אותה באותו הנוסח בכל תפלה ותפלה מחמש תפלות של יום הכפורים וזהו נוסחה אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה ובכך תן פחדך יי' אלקינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם כו' ובכך תן כבוד לעמך תהלה ליריאך ותקוה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך שמחה לארצך ששון לעירך וצמיחת קרן לדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו ואז צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים כו' ככתוב בדברי קדשך ימלוך יי'

לעולם אלקיך ציון לדור ודור הללויה וכתוב ויגבה יי' וגו' ברוך אתה יי' המלך הקדוש ברכה אמצעית של ראש השנה ערבית שחרית ומנחה אתה בחרתנו מכל העמים כו' ותתן לנו יי' אלקינו את יום טוב מקרא קדש הזה זכרון תרועה באהבה זכר ליציאת מצרים אלקינו ואלקי אבותינו יעלה ויבא כו' אלקינו ואלקי אבותינו מלוך על כל העולם כולו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך והופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל ארצך וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר רוח ונשמה באפו יי' וכו' קדשנו כו' ברוך אתה יי' מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הזכרון

ברכה ראשונה משלש ברכות אמצעיות של מוסף ראש השנה אתה בחרתנו ומפני חטאינו כו' ואת מוספי כו' כמו שכתוב עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדולה ליוצר בראשית שלא עשנו כגויי הארצות וכו' אוחילה לאל אחלה פניו אשאלה ממנו מענה לשון אשר בקהל עם אשירה עוזו אביעה רננות בעד מפעליו כו' ברוך אתה יי' למדני חוקיך על כן נקוה לך יי' אלקינו לראות מהרה בתפארת עוזך וכו' אלקינו ואלקי אבותינו מלוך כו' ברוך אתה יי' מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הזכרון היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולם אם כבנים אם כעבדים אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים אם כעבדים עינינו לך תלויות וכו' ברכה שנייה אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם כו' כי זוכר הנשכחות אתה הוא מעולם ואין שכחה לפני כסא כבודך ועקדת יצחק לזרעו תזכור וכו' היום הרת עולם היום יעמיד במשפט כל יצורי עולם אם כבנים אם כעבדים אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים כו' ברכה שלישית אתה נגלית בענן כבודך על עם קדשך לדבר עמם מן השמים השמעתם קולך כו' כי אתה שומע כו' ברוך אתה יי' שומע תרועה היום הרת עולם כו' ככתוב למעלה

ברכה אמצעית של צום יום הכפורים בערבית ושחרית ומנחה ונעילה אתה בחרתנו כו' ותתן לנו יי' אלקינו את יום הכפורים הזה ואת יום מקרא קדש הזה למחילה וכו' אלקינו ואלקי אבותינו יעלה ויבוא יגיע יראה וירצה ישמע ויפקד ויזכר לפניך זכרוננו זכרון אבותינו זכרון ירושלים עירך וזכרון משיח בן דוד וכו' אלקינו ואלקי אבותינו מחול לעונותינו וכו' אלקינו ואלקי אבותינו מלוך כו' קדשנו כו' ודברך אמת וקיים כו' ברוך אתה יי' מלך על כל הארץ מלך מוחל וסולח וכו' ברכה אמצעית של מוסף אתה בחרתנו ומפני חטאינו ואת מוספי יום מקרא קדש הזה נעשה ונקריב לפניך כמצות רצונך כו' אלקינו ואלקי אבותינו מחול לעונותינו ביום צום הכפורים הזה מחה והעבר פשעינו כו' עד ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח וכו' אלקינו ואלקי אבותינו מלוך על כל העולם כולו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך והופע בהדר גאון עוזך וכו' עד ומלכותו בכל משלה קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך ושבענו מטובך ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת ודברך כו' עד ברוך אתה יי' מקדש ישראל ויום הכפורים

נהגו העם בכל תפלות המוספין כשהוא אומר כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מזכיר קרבנות אותו היום כמו שהם כתובים בתורה וקורא אותם הפסוקים ואם לא הזכיר כיון שאמר כמו שכתבת עלינו בתורתך שוב אינו צריך :

נוסח הוידוי אלקינו ואלקי אבותינו תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחנתנו שאין אנו עזי פנים וקשי עורף שנאמר

לפניך צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו אשמנו בגדנו
גזלנו דברנו דופי העוינו והרשענו זדנו חמסנו כו' עד כי אמת עשית
ואנחנו הרשענו מה נאמר לפניך יי' אלקינו יושב מרום ומה נספר
לפניך שוכן שחקים הלא הנסתרות והנגלות אתה יודע אתה יודע
רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי אתה חופש כל חדרי בטן ובוהן
כליות ולב אין כל דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך ובכן יהי
רצון מלפניך יי' אלקינו ואלקי אבותינו שתמחול לנו על כל
חטאתינו ותכפר לנו על כל עונותינו ותסלח לנו על כל פשעינו

על חטא שחטאנו לפניך באונס וע"ח ש"ל בבלי דעת ע"ח ש"ל
בגלוי וע"ח ש"ל בדעת ובמרמה ע"ח ש"ל בהרהור הלב
וע"ח ש"ל בוידוי פה ע"ח ש"ל בזדון וע"ח ש"ל בחוזק יד ע"ח
ש"ל בטומאת שפתים וע"ח ש"ל ביצר הרע ע"ח ש"ל ביודעים
וע"ח ש"ל בלא יודעים ע"ח ש"ל בכחש ובכזב וע"ח ש"ל בלשון
הרע ע"ח ש"ל במראית העין וע"ח ש"ל בנשך ובמרבית ע"ח ש"ל
בשיח שפתותינו וע"ח ש"ל בעינים רמות ע"ח ש"ל בפתחון פה
וע"ח ש"ל בצעדי רגלים ע"ח ש"ל בקפיצת יד וע"ח שח"ל ברצון
ובדעת ע"ח שח"ל בשגגה וע"ח שח"ל בתמהון לבב על חטאים
שאנו חייבין עליהם חטאת ע"ח שח"ע עולה (ע"ח שח"ע קרבן) ע"ח
שח"ע אשם ודאי ע"ח שח"ע אשם תלוי ע"ח שח"ע קרבן עולה
ויורד ע"ח שח"ע עשה ע"ח שח"ע לא תעשה שנתקו לעשה ע"ח
שח"ע מיתה בידי שמים ע"ח שח"ע כרת ע"ח שח"ע מלקות ע"ח
שח"ע ארבע מיתות בית דין סקילה שריפה הרג וחנוק על הגלויים
לנו ועל שאינם גלויים לנו הגלויים לנו כבר אמרנו לפניך יי' אלקינו
ושאינם גלויים לנו כל חטאינו אתה יודע כל הנסתרות ככתוב
הנסתרות ליי' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם וכו' כי אתה
סולחן לישראל מן העולם ומוחלן לשבטי ישורון ומבלעדך אין
לנו מלך מוחל וסולח אלקי עד שלא נוצרתי איני כדאי ועכשיו
שנוצרתי כאלו לא נוצרתי עפר אני בחיי קל וחומר במיתתי הרי אני
לפניך יי' אלקי ככלי מלא בושה וכלימה יהי רצון מלפניך שלא
אחטא עוד ומה שחטאתי מחה ברחמך הרבים אבל לא על ידי
יסוריך יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי' צורי וגואלי

כסדר הזה מתודה בערבית שחרית ומוסף ומנחה בין יחיד בין
שליח ציבור אלא שהיחיד אומר וידוי זה אחר תפלתו
אחר שגומר שים שלום קודם שיפסיע שלש פסיעות ושליח ציבור
אומרו בתוך ברכה אמצעית קודם שיאמר אלקינו ואלקי אבותינו
מחול לעונותינו מתודה וידוי כסדר הזה ואחר כך אומר מחול
לעונותינו ביום צום הכפורים

בנעילה מתודה כסדר הזה מה נאמר לפניך יושב מרום כו' כי
עונותינו רבו מלמנות כו' מה אנו מה חיינו מה חסדנו
מה צדקנו מה מעשינו מה נאמר לפניך יי' אלקינו הלא כל הגבורים
כאין לפניך ואנשי השם כלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי
השכל כי כל מעשינו תהו וימי חיינו הבל לפניך ככתוב ומותר
האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל אבל אתה הבדלת אנוש מראש
ותכירהו לעמוד לפניך כי מי יאמר לך מה תעשה ואם יצדק מה יתן
לך ותתן לנו יי' אלקינו את יום הכפורים הזה קץ מחילה לכל
חטאתינו למען נחדל מעושק ידינו ונשוב לעשות חוקי רצונך בלב
שלם כדבר שנאמר דרשו יי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב יעזוב
רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל יי' וירחמהו ואל אלקינו
כי ירבה לסלוח ואתה אלוה סליחות טוב ומטיב חנון ורחום ארך
אפים ורב חסד מרבה להטיב רוצה בתשובתן של רשעים ואין אתה

חפץ במיתתן ככתוב חי אני נאם יי' אם אחפוץ במות הרשע כי אם
בשוב רשע מדרכו וחיה שובו שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו
בית ישראל השיבנו וקבלנו ומחול לנו וסלח כגודל חסדך יהיו
לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי' כו' עושה שלום וכו' :